

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 mars 2004

PROPOSITION DE LOI**modifiant le Code judiciaire afin
d'organiser un contrôle de l'accès
au pourvoi en cassation**(déposée par MM. Alain Courtois et
Olivier Maingain)
_____BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 maart 2004

WETSVOORSTEL**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
teneinde te voorzien in toezicht op
de toegang tot cassatieberoep**(ingediend door de heren Alain Courtois en
Olivier Maingain)
_____**RÉSUMÉ**
_____*Suivant les recommandations formulées par la
Cour de cassation dans ses rapports annuels 2001
et 2003, les auteurs de la présente proposition de loi
suggèrent d'organiser un contrôle de l'accès au pour-
voi en cassation lorsque celui-ci apparaît manifeste-
ment irrecevable ou non fondé.***SAMENVATTING**
_____*Overeenkomstig de aanbevelingen die het Hof van
Cassatie heeft gedaan in zijn jaarverslagen over 2001
en 2003, stellen de indieners van dit wetsvoorstel
voor te voorzien in toezicht op de toegang tot cassatie-
beroep wanneer dat beroep klaarblijkelijk niet ont-
vankelijk of niet gegrond is.*

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	: Vlaams Blok
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Dans ses rapports annuels de 2001 (page 486) et de 2003 (page 593), la Cour de cassation recommandait au législateur de lui permettre de traiter certaines affaires de manière simplifiée. Elle estimait que «tant en matière civile qu'en matière fiscale et pénale, les affaires pour lesquelles il ne se justifie pas qu'elles soient examinées par une chambre composée de cinq magistrats pourraient être systématiquement soumises à une chambre de composition restreinte.»

Force est de constater que le Code judiciaire, en son article 1105*bis* permet déjà à la Cour de siéger dans une formation restreinte à trois conseillers lorsque la solution du pourvoi paraît s'imposer.

Cet objectif est rencontré en droit comparé par divers mécanismes.

Ainsi, aux Pays-Bas, il est admis qu'il peut être mis fin, par une motivation très brève, à des plaintes devant le Hoge Raad der Nederlanden lorsqu'elles n'ont aucune chance d'aboutir et qu'elles ne présentent aucun intérêt (article 81 de la Nederlandse wet op de rechterlijke organisatie).

En France, une formation restreinte de trois magistrats peut déclarer non admis les pourvois irrecevables ou non fondés sur un moyen sérieux de cassation (Loi du 25 juin 2001).

On peut aussi citer le *Certiorari* américain qui est une forme d'autorisation à introduire un recours. Cette autorisation peut être accordée ou refusée, sans motivation, après un examen sommaire de la cause par la cour suprême.

Le droit belge permet aussi à la Cour d'arbitrage de procéder à un examen préalable des affaires qui lui sont soumises en vue d'écarter les recours en annulation et les questions préjudicielles manifestement irrecevables ou non fondées, ou encore les recours qui ne relèvent manifestement pas de sa compétence et les questions préjudicielles qui sont manifestement sans objet (articles 69 et suivants de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage).

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In zijn jaarverslagen over 2001 (blz. 487) en 2003 (blz. 266) stelde het Hof het volgende : «Zowel in civiele zaken als in fiscale en in strafzaken, zouden zaken waarvoor het niet nodig is dat ze worden onderzocht door een kamer met vijf magistraten, meer systematisch moeten worden beoordeeld door een kamer zetelend in beperkte samenstelling.»

Men kan er niet omheen dat het Gerechtelijk Wetboek het Hof reeds op grond van artikel 1105*bis* ervan toestaat zitting te houden in een beperkte kamer met drie raadsheren wanneer de beslissing in verband met het cassatieberoep blijktbaar voor de hand ligt.

Aan dat oogmerk wordt in het comparatief recht tegemoet gekomen via diverse regelingen.

Zo kunnen in Nederland klachten voor de Hoge Raad der Nederlanden met een zeer bondige motivering worden afgedaan wanneer zij onmogelijk tot iets kunnen leiden en geen enkel belang hebben (artikel 81 van de Nederlandse wet op de rechterlijke organisatie).

In Frankrijk kan een beperkte groep van drie magistraten de beroepen die niet ontvankelijk zijn of waarbij geen sprake is van een ernstige grond voor verbreking, niet toegelaten verklaren (wet van 25 juni 2001).

Voorts kan de Amerikaanse *Certiorari* worden aangehaald, die een vorm van verlof is om een rechtsmiddel in te stellen. Dat verlof mag worden verleend of geweigerd zonder motivering, na een summier onderzoek van de zaak door het Hooggerechtshof.

Krachtens het Belgisch recht mag ook het Arbitragehof een voorafgaandelijk onderzoek instellen van de zaken die voorgelegd worden aan dit hof opdat de beroepen tot vernietiging en de prejudiciële vragen die klaarblijkelijk niet ontvankelijk of niet gegrond zijn, of nog de beroepen of vragen waarvoor het Arbitragehof klaarblijkelijk niet bevoegd is om er kennis van te nemen en de prejudiciële vragen die klaarblijkelijk zonder voorwerp zijn, zonder verdere rechtspleging worden afgedaan (artikelen 69 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof).

Les auteurs de la présente proposition de loi suggèrent d'organiser le contrôle de l'accès au pourvoi en cassation lorsque celui-ci apparaît manifestement irrecevable ou non fondé. Dans ce cas, le président de la chambre peut, sur proposition du conseiller rapporteur et après avis du ministère public, soumettre la cause à une chambre restreinte de trois conseillers. Cette chambre restreinte peut décider, à l'unanimité, de rejeter le pourvoi, sans autre acte de procédure.

Toutefois, à défaut d'unanimité ou si l'un des magistrats qui la composent le demande, elle doit renvoyer l'examen du pourvoi à la chambre composée de cinq conseillers.

Cette procédure s'inspire des articles 69 et suivants de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage organisant une procédure préliminaire et de l'article 1105*bis* du Code judiciaire qui permet à la Cour de cassation de siéger en chambre restreinte à trois conseillers.

Alain COURTOIS (MR)
Olivier MAINGAIN (MR)

De indiener van dit wetsvoorstel stelt voor te voorzien in toezicht op de toegang tot cassatieberoep wanneer dat beroep klaarblijkelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is. In dat geval kan de voorzitter van de kamer, op voorstel van de raadsheer-verslaggever en na advies van het openbaar ministerie, de zaak voorleggen aan een beperkte kamer met drie raadsheren. Die beperkte kamer kan eenparig beslissen het beroep te verwerpen zonder enige andere procedurele handeling.

Indien er geen eenparigheid is of indien een van de magistraten van die beperkte kamer het vraagt, moet zij evenwel het onderzoek van het beroep naar de kamer samengesteld uit vijf raadsheren verwijzen.

Deze procedure is geïnspireerd op de artikelen 69 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, waarbij wordt voorzien in een voorafgaande rechtspleging, alsmede op artikel 1105*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, krachtens hetwelk het Hof van Cassatie zitting mag houden in een beperkte kamer met drie raadsheren.

PROPOSITION DE LOI

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans le Titre IV du Livre III de la Quatrième partie du Code judiciaire, un article 1105^{ter} libellé comme suit :

«Art. 1105^{ter}. — § 1^{er}. Lorsque le pourvoi apparaît manifestement irrecevable ou manifestement non fondé sur un moyen sérieux de cassation, le président de la chambre peut, sur proposition du conseiller rapporteur et sur avis conforme du ministère public, soumettre la cause à une chambre restreinte de trois conseillers.

§ 2. Cette chambre restreinte peut décider, à l'unanimité, de rejeter le pourvoi, sans autre acte de procédure.

A défaut d'unanimité ou si l'un des magistrats qui la composent le demande, elle doit renvoyer l'examen du pourvoi à la chambre composée de cinq conseillers.»

5 février 2004

Alain COURTOIS (MR)
Olivier MAINGAIN (MR)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In Deel IV, Boek III, Titel IV, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt een artikel 1105^{ter} ingevoegd, luidende :

«Art. 1105^{ter}. — § 1. Wanneer het beroep klaarblijkelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is, kan de voorzitter van de kamer, op voorstel van de raadsheer-verslaggever en na advies van het openbaar ministerie, de zaak voorleggen aan een beperkte kamer met drie raadsheren.

§ 2. Die beperkte kamer kan eenparig beslissen het beroep te verwerpen zonder enige andere procedurele handeling.

Indien er geen eenparigheid is of indien een van de magistraten van die beperkte kamer het vraagt, moet zij het onderzoek van het beroep naar de kamer samengesteld uit vijf raadsheren verwijzen.»

5 februari 2004

TEXTE DE BASE

Code judiciaire

Livre III. Des voies de recours

Titre IV. Du pourvoi en cassation

Art. 1105

Le greffier transmet le dossier au procureur général, qui se charge de l'affaire ou désigne un des avocats généraux à cette fin.

Le ministère public est entendu dans toutes les causes.

[Lorsque ses conclusions sont écrites, elles sont déposées au greffe pour être jointes au dossier de la procédure au plus tard le jour où le greffier notifie la date de fixation aux parties. Dans ce cas, une copie des conclusions est jointe à l'avis adressé par le greffier en application de l'article 1106, alinéa 2.]

Modifié par l'art. 7 de la L. du 14 novembre 2000 (*M.B.*, 19 décembre 2000).

[Art. 1105bis

§ 1^{er}.

Lorsque la solution du pourvoi paraît s'imposer, le président de la chambre peut, sur proposition du conseiller rapporteur et après avis du ministère public, soumettre la cause à une chambre restreinte de trois conseillers.

§ 2.

Cette chambre restreinte statue à l'unanimité sur le pourvoi.

A défaut d'unanimité ou si l'un des magistrats qui la composent le demande, elle doit renvoyer l'examen du pourvoi à la chambre composée de cinq conseillers.]

Inséré par l'art. 25 de la L. du 6 mai 1997 (*M.B.*, 25 juin 1997).

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION

Code judiciaire

Livre III. Des voies de recours

Titre IV. Du pourvoi en cassation

Art. 1105

Le greffier transmet le dossier au procureur général, qui se charge de l'affaire ou désigne un des avocats généraux à cette fin.

Le ministère public est entendu dans toutes les causes.

[Lorsque ses conclusions sont écrites, elles sont déposées au greffe pour être jointes au dossier de la procédure au plus tard le jour où le greffier notifie la date de fixation aux parties. Dans ce cas, une copie des conclusions est jointe à l'avis adressé par le greffier en application de l'article 1106, alinéa 2.]

Modifié par l'art. 7 de la L. du 14 novembre 2000 (*M.B.*, 19 décembre 2000).

[Art. 1105bis

§ 1^{er}.

Lorsque la solution du pourvoi paraît s'imposer, le président de la chambre peut, sur proposition du conseiller rapporteur et après avis du ministère public, soumettre la cause à une chambre restreinte de trois conseillers.

§ 2.

Cette chambre restreinte statue à l'unanimité sur le pourvoi.

A défaut d'unanimité ou si l'un des magistrats qui la composent le demande, elle doit renvoyer l'examen du pourvoi à la chambre composée de cinq conseillers.]

Inséré par l'art. 25 de la L. du 6 mai 1997 (*M.B.*, 25 juin 1997).

BASISTEKST**Gerechtelijk Wetboek****Titel IV. Voorziening in cassatie****Art. 1105**

De griffier zendt het dossier aan de procureur-generaal, die zich met de zaak belast of te dien einde een van de advocaten-generaal aanwijst.

Het openbaar ministerie wordt in alle zaken gehoord.

[Als het schriftelijk conclusie neemt, wordt dit stuk uiterlijk op de dag waarop de griffier aan de partijen kennis geeft van de dagbepaling, ter griffie neergelegd om bij het dossier van de rechtspleging te worden gevoegd. Bij de kennisgeving die de griffier verricht met toepassing van artikel 1106, tweede lid, wordt in dat geval een kopie van de conclusie gevoegd.]

[Art. 1105bis]**§ 1.**

Wanneer de beslissing in verband met het cassatieberoep blijkbaar voor de hand ligt, kan de voorzitter van de kamer, op voorstel van de raadsheer-verslaggever en na advies van het openbaar ministerie, de zaak voorleggen aan een beperkte kamer met drie raadsheren.

§ 2.

Die beperkte kamer beslist eenparig op het beroep.

Indien er geen eenparigheid is of indien een van de magistraten van die beperkte kamer het vraagt, moet zij het onderzoek van het beroep naar de kamer samengesteld uit vijf raadsheren verwijzen.]

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Gerechtelijk Wetboek****Titel IV. Voorziening in cassatie****Art. 1105**

De griffier zendt het dossier aan de procureur-generaal, die zich met de zaak belast of te dien einde een van de advocaten-generaal aanwijst.

Het openbaar ministerie wordt in alle zaken gehoord.

[Als het schriftelijk conclusie neemt, wordt dit stuk uiterlijk op de dag waarop de griffier aan de partijen kennis geeft van de dagbepaling, ter griffie neergelegd om bij het dossier van de rechtspleging te worden gevoegd. Bij de kennisgeving die de griffier verricht met toepassing van artikel 1106, tweede lid, wordt in dat geval een kopie van de conclusie gevoegd.]

[Art. 1105bis]**§ 1.**

Wanneer de beslissing in verband met het cassatieberoep blijkbaar voor de hand ligt, kan de voorzitter van de kamer, op voorstel van de raadsheer-verslaggever en na advies van het openbaar ministerie, de zaak voorleggen aan een beperkte kamer met drie raadsheren.

§ 2.

Die beperkte kamer beslist eenparig op het beroep.

Indien er geen eenparigheid is of indien een van de magistraten van die beperkte kamer het vraagt, moet zij het onderzoek van het beroep naar de kamer samengesteld uit vijf raadsheren verwijzen.]

Art. 1105^{ter} — § 1^{er}. Lorsque le pourvoi apparaît manifestement irrecevable ou manifestement non fondé sur un moyen sérieux de cassation, le président de la chambre peut, sur proposition, du conseiller rapporteur et sur avis conforme du ministère public, soumettre la cause à une chambre restreinte de trois conseillers.

§ 2. Cette chambre restreinte peut décider, à l'unanimité, de rejeter le pourvoi, sans autre acte de procédure.

A défaut d'unanimité ou si l'un des magistrats qui la composent le demande, elle doit renvoyer l'examen du pourvoi à la chambre composée de cinq conseillers.¹

Art. 1106

Le premier président fixe, de concert avec le ministère public, le jour où la cause sera appelée à l'audience.

L'avocat ou la partie non représentée est averti de cette fixation, par les soins du greffier, quinze jours au moins avant l'audience, sauf abréviation de ce délai par le premier président si l'urgence le commande.

Art. 1106

Le premier président fixe, de concert avec le ministère public, le jour où la cause sera appelée à l'audience.

L'avocat ou la partie non représentée est averti de cette fixation, par les soins du greffier, quinze jours au moins avant l'audience, sauf abréviation de ce délai par le premier président si l'urgence le commande.

¹ Art. 2

Art. 1106

De eerste voorzitter bepaalt in overleg met het openbaar ministerie op welke dag de zaak ter zitting zal worden opgeroepen.

Van deze dagbepaling geeft de griffier, ten minste vijftien dagen vóór de zitting, kennis aan de advocaat of aan de niet vertegenwoordigde partij, met dien verstande dat de eerste voorzitter die termijn kan verkorten indien de zaak spoedeisend is.

Art. 1105ter. – § 1. Wanneer het beroep klaarblijkelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is, kan de voorzitter van de kamer, op voorstel van de raadsheer-verslaggever en na advies van het openbaar ministerie, de zaak voorleggen aan een beperkte kamer met drie raadsheren.

§ 2. Die beperkte kamer kan eenparig beslissen het beroep te verwerpen zonder enige andere procedurele handeling.

Indien er geen eenparigheid is of indien een van de magistraten van die beperkte kamer het vraagt, moet zij het onderzoek van het beroep naar de kamer samengesteld uit vijf raadsheren verwijzen.¹

Art. 1106

De eerste voorzitter bepaalt in overleg met het openbaar ministerie op welke dag de zaak ter zitting zal worden opgeroepen.

Van deze dagbepaling geeft de griffier, ten minste vijftien dagen vóór de zitting, kennis aan de advocaat of aan de niet vertegenwoordigde partij, met dien verstande dat de eerste voorzitter die termijn kan verkorten indien de zaak spoedeisend is.

¹ Art. 2